

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Toleti S. R. E. Cardinalis Summa Casuum
Conscientiæ, Sive De Instructione Sacerdotum Lib. VII**

Toledo, Francisco de

Coloniæ Agrippinæ

11. De quibusdam communiter vocatis effectibus maioris
excommunicationis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40916

retrahatur: hinc est, quoe citatio non fit, vt in alijs sententijs, ad audiendam sententiam, sed vt se corrigat. Abbas in c. sacro. num. 2. de sen. excom.

De quibusdam communiter vocatis effectibus maioris excommunicationis.

CAPVT XI.

Post causas excommunicationi, propositas, consequenter de ipsius effectibus tractandum est: horum primus est priuare communibus suffragijs Ecclesiæ, ita vt nec missas, nec publicas orationes Ecclesiæ pro eo fundere, aut celebrare liceat ita communiter Doctores dicunt. Ad hoc, nō tam effectus, quam natura, & substantia ipsius excommunicationis est; vt enim non dicimus priuare visu esse effectum cæcitatís, sed naturam ipsius, sic natura excommunicationis est, his suffragijs cōmunibus priuare. Quod quidem sic est intelligendū, vt non liceat orationes, quæ nomine Ecclesiæ fiunt, pro ipsis applicare; tamen, quando quis orat, vt persona particularis, potest orare pro excōmunicato, & orationes quascunq; fundere, vt habet S. Tho. 4. d. 18. q. 2. art. 1. quæstiunc. 1. ad 2. immō in memento Missæ, potest quis, vt persona particularis, orare pro excōmunicato, nō tamen ipsum sacrificium pro ipso applicando. ita habet Siluest. excom. 1. §. 2. Omnibus ergo suffragijs, quæ nomine Ecclesiæ funduntur, quatenus nomine Ecclesiæ funduntur, priuatus est. Quando autē persona particularis orat, non debet orare pro eo, tanquam pro membro Ecclesiæ, cum non sit.

Alter communiter vocatus effectus, est priuare susceptione sacramentorū, tam actiua, quam passiuā, ita vt, nec sacramenta ministrare, nec ea suscipere absq; peccato mortali possit. ita Doct. colligunt ex can. Engeltrudam. 3. q. 4. vbi excommunicatus dicitur esse rescissus a corpore Ecclesiæ. Hic etiam non effectus, sed ipsa natura excommunicationis mihi videtur, sicut & præcedens; non enim intelligi potest, quæ alia sit natura excommunicationis, quàm horum priuatio bonorū communium.

Tertius effectus est, priuare externis quibusdam bonis communibus, quæ hoc versiculo vulgari exprimi solet. *Os, orare, vale, communicio, mensa negatur.* Per, *os*, intelliguntur colloquutiones, siue per verba, siue per signa, siue per literas. Per,

orare,

orare, intelliguntur conuentus in sacro audiendo, orando, recitando horas, cantando in choro, diuinis officijs adesse; non enim licet cum excommunicato conuenire in talibus; similiter, nec eis conferre sacramenta, nec ab ipsis recipere. Per, vale salutationes, donaria, honoris exhibitiones, aperiendo caput, & similia. Per communionem, significantur humani, & ciuiles contractus. Hoc autem est intelligendum, quantum ad peccatum; excommunicatus enim cum alijs contrahendo peccat. cap. illud. §. illud. vbi Gloss. & Doct. de cler. excom. ministr. Abb. in cap. si vere. num. 37. de sen. excom. Carerum quoad illorum validitatem, si contrahit tanquam priuata persona, quamuis secundum Host. in d. c. si vere. & in cap. veritatis de dol. & contum. quem multi sequuntur, contractus in eius fauorem non valeant, sed in fauorem tantum cum illo contrahentium: tamen etiam in ipsius excommunicati fauorem, contractus esse validos, nulla etiam habita distinctione publicæ, vel occultæ excommunicationis, tenet Inn. in c. veritatis, nu. 1. de dol. & contum. & ibi Abb. num. 35. qui respondet ad rationes Host. & Gem. in c. decernimus. in fin. de sen. excom. lib. 6. Idem tenet Sum. Confess. lib. 3. tit. 33. q. 133. cir. fin. Siluest. de excom. 3. in fin. & hanc sententiam consuetudo amplectitur, teste Henric. Boic. in d. c. veritatis, num. 18. Aduerte rursus, quod licet contractus etiam in fauorem excommunicati sint validi, ipse tamen agere in iudicio non poterit, excommunicatione durante. ita tradunt Inn. Abb. & Henric. Boic. vbi supra. Ancar. in c. pia. §. si quis, num. 2. ver. aut facit de except. l. 6. & probatur ex cap. intelleximus. de iudi. vbi habetur, excommunicatum per alium conueniri posse; at non conuenire alium. Aduerte vltcrius, quod licet contractus celebrati per excommunicatum nomine proprio, vt dixi, sint validi, secus tamen est, si excommunicatus esset beneficiatus, & contraheret super bonis Ecclesiæ, quia tunc actus non valeret, cap. veritatis, in fin. de dol. & contum. ita habet Deci. qui alios citat in cap. pastoralis. §. verum, colum. 3. de appellat. expresse dicens, quod gesta per excommunicatum de bonis Ecclesiæ non valent, & hoc est verum, si sit publicus excommunicatus; sicut, si sit occultus; quia tunc valent secundum Abb. in d. cap. veritatis, num. 33. Silu. verb. excomm. 3. q. 15. num. 5. Per, Mensam, intelligitur, simul in vna mensa cõuefci, in vno lecto dormire, quamquam, in eadem domo manere licere, vt dicit Innocent. cap. nuper. de sent. excom. & Anton. 3. part. tit. 24. cap. 2. co. ra-

men modo, quo solent multi in eadem domo habitare, non ut simul conuenientes, sed veluti si domus essent distinctæ: sicque secundum eundem Innocen. liceret eodem in cubiculo esse, & habitare. In his omnibus non licet communicare cum excommunicatis; ita ut, qui communicat cum eis in aliquo prædictorum, minorem contrahat excommunicationem, iuxta cap. nuper. de sent. excom. & peccet mortaliter quidem, si communicat in diuinis: immò, si clericus communicaret cum excommunicato à Papa in diuinis, sponte, & scienter Papalem contraheret excommunicationem, iuxta cap. significauit. de sent. excomm. In cæteris vero venialiter, nisi in contemptum Ecclesiæ id fiat. ita habet S. Thom. 4. sen. d. 18. ar. 4. quæstiunc. 3. & Inno. & Ioan. Andre. cap. sacris. de his, quæ vi. met. cau. si. quod caput de participatione in diuinis procedit. Ang. excomm. 8. §. 4. dicit, hoc intelligendum esse, nisi esset excommunicatio de participantibus; tunc enim participantes quocumque modo mortaliter peccarent, & excommunicationem maiorem contraherent. cap. nuper. & cap. si concubinæ, de sent. excom.

Non tamen ista communio est tam generaliter prohibita, quin sint casus, in quibus liceat modo aliquo communicare, qui versiculo vulgari continentur. *Vtile, lex, humile, res ignorata, necesse*, cuius versiculi meminit S. Thom. 4. d. 18. ar. 4. quæstiunc. 1. vbi hos casus declarat. Per, *utile*, intelliguntur, verba ad salutem spiritualem excommunicati pertinentia: licet enim hortari, ut sibi consulat. Per, *legem*, matrimonium significatur: nam licet vxori colloqui, conuesci, reddere debitum, &c. Per, *humile*, intellige officium seruorum familiarium, & filiorum, quod non denegandum est excommunicato. Similiter, *ignorantia*, qua ignoratur excommunicatio ab alijs, excusat eos à peccato in communionem: a quo quidem non excusaret, si a fide digno audirent, illum esse excommunicatum, ut dicit Maior. in 4. d. 18. q. 2. arg. cap. illud de cleric. excomm. ministr. & cap. inquisitioni, de sent. excom. Per, *necesse*, intellige, quando occurrit necessitas grauis, vel consilij, vel refugij, vel elemosynæ, vel petendo, vel dando. Extra hos casus non est cum excommunicato communicandum: atque hic est tertius effectus cõmuniter assignatus excõmunicatis; sed mihi eadem ratio videtur huius, & aliorum duorum; ut natura excõmunicationis cõsistat in hac priuatione, & non tam ad effectum, quam ad eius substantiam istæ tres priuationes pertineant.

Aduer-

Aduertendum tamen, casus hoc versiculo exceptos nō pertinere ad communicationē in diuinis; in his enim, nec vxori, nec seruis licet cōmunicare, nisi quando ignorantia esset: liceret tamen aliquo casu in diuinis cōmunicare, nempe, quando immineret mortis periculum non cōmunicati cum exco- municato. ita limitat D. Nauar. c. 27. summ. nu. 36. & Sotus 4. dist. 22. quæstione 1. art. 4. vt, si excommunicatus, ne ab alijs agnosceretur, minaretur mortem sacerdoti, nisi coram eo celebra- ret, tunc liceret celebrare ei: nec obstat, c. sacris. de his, quæ vi- me. ca. quia procedit de metu leui. Est autē ista limitatio intel- ligenda, dum non incuteretur metus hic in contemptum fidei vel Ecclesiæ; tunc enim mors potius esset subeunda. Aduerte etiam, generaliter excommunicatum in vna Ecclesia, esse ex- communicatum vbiq; locorum, c. iure. ii. quæst. 3. Abb. in cap. pastoralis, nu. 18. de appel. Aduerte rursus, exco- municationem statim suum sortiri effectum, quia non potest stare in penden- ti: hinc est, quod excommunicatio lata in diem, vel sub condi- tione, non afficit illum, in quem fertur, donec dies, vel condi- tio eueniat: sed ab ea die, seu ab adueniente conditione eū affi- cit, secundum communem; vt testatur Couar. in c. alma mater. prior. part. relect. §. 10. nu. 6. Vnde, si quis appellaret à sententiā tali lata, etiam post diem ante conditionis euentum, sine scru- pulo posset communicare, etiā conditione illa impleta, Gloss. in c. prætereā. 2. de app. & ibi Doct. con. Panoim. contrariū sen- tientem. Vterius aduerte, excommunicationem trahere secū executionem, & inhabilitat, quoad oēs eius partes, illum, qui in eam incidit absq; alia declaratoria. Fely. in c. Rodolphus, n. 38. de rescrip. per c. pastoralis. §. verum, de app. & propterea ab illa non appellatur ad effectum suspensiuum, c. 15. cui. de sent. excom. lib. 6. Et hoc est verum respectu sententiæ excommu- nicationis: secus, si sit declaratoria excommunicationis à iure illatæ, quoniam ab ista declaratione appellare licebit, iuxta Gloss. in c. cupientes. §. quod si. ver. priuatos, de elect. lib. 6. & Gigan. in tract. de pens. q. 78. in fin. Quod limita in eo casu, quando constat declaratum non incidisse in excommunica- tionem latam à iure, vel sit dubium, an inciderit: nam si con- staret, declaratum incidisse in iuris excommunicationem, ap- pellatio non admitteretur, quia à pœna legis, vel Canonis non appellatur, vt habet prædicta Gloss. reputata notabilis à Doct. & tenet Abb. in c. peruenit. i. nu. 6. de appel.